

Η Επιρρηματική Μετοχή

Ποια μετοχή λέγεται επιρρηματική;

Επιρρηματική λέγεται η μετοχή που χρησιμοποιείται για να εκφράσει επιρρηματικές σχέσεις, δηλ. το **χρόνο**, την **αιτία**, το **σκοπό**, την **υπόθεση**, την **εναντίωση** και τον **τρόπο**.

Συνεπώς, η επιρρηματική μετοχή είναι έξι ειδών:

1. χρονική, 2. αιτιολογική, 3. τελική, 4. υποθετική, 5. εναντιωματική ή ενδοτική, 6. τροπική

Η χρονική μετοχή:

α) μπορεί να βρίσκεται σε όλους τους χρόνους **εκτός από το μέλλοντα**.

β) ισοδυναμεί με **χρονική πρόταση**

γ) παίρνει άρνηση **οὐ** ή **μή**

δ) δηλώνει πράξη **προτερόχρονη** ή **σύγχρονη** και σπανίως **υστερόχρονη** από αυτή που σημαίνει το ρήμα της πρότασης.

ε) Συχνά συνοδεύεται από χρονικά επιρρήματα: **ἄμα** = συγχρόνως / αμέσως, **ἐνταῦθα** = τότε, **ἔπειτα**, **εὐθύς**, **ἤδη**, **μεταξύ**, **ἔτι**, **εἶτα**, **αὐτίκα**

στ) Μεταφράζεται με κάποιον από τους **χρονικούς συνδέσμους** (όταν, ενώ, αφού, αφότου) της ν.ε. + **οριστική** ή **υποτακτική**.

- Οί δὲ τῶν παιδῶν διδάσκαλοι κλειέτωσαν τὰ διδασκαλεῖα πρὸ ἡλίου **δύοντος**.
(= Οἱ δάσκαλοι τῶν παιδιῶν νὰ κλείνουν τὰ σχολεῖα **προτού** δύσει ὁ ἥλιος.)
Ἡ μετοχή ἐκφράζει πράξη **προτερόχρονη**.
- **Πορευόμενοι** ἔωρων τὸν στίβον τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ἀρκάδων ἐπὶ τὴν ὁδόν.
(= **Ενῶ βάδιζαν**, ἐβλεπαν τὰ ἴχνη τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ἀρκάδων πάνω στο δρόμο.)
Ἡ μετοχή ἐκφράζει πράξη **σύγχρονη**.
- Χαλκιδεῖς ἔτει πέμπτῳ μετὰ Συρακούσας **οἰκισθείσας** οἰκίζουσι Κατάνην.
(= Οἱ Χαλκιδεῖς ἴδρυσαν τὴν Κατάνη τὸν πέμπτο χρόνο **αφότου** ἰδρύθησαν οἱ Συρακούσες.)
Ἡ μετοχή ἐκφράζει πράξη **υστερόχρονη**.
- Ἐπαιάνιζον **ἄμα** πλέοντες.
(= Τραγουδοῦσαν τὸν παιάνα, **ενῶ ἐπλεαν**.)
Ἡ μετοχή ἐκφράζει πράξη **ταυτόχρονη**.
Συνοδεύεται ἀπὸ τὸ χρονικὸ ἐπίρρημα **ἄμα**.

Ἡ αιτιολογικὴ μετοχή:

- α) μπορεῖ νὰ βρῆται σὲ ὅλους τοὺς χρόνους **σπάνια** σὲ **μέλλοντα**.
- β) ἰσοδυναμεί με **αιτιολογικὴ** πρόταση
- γ) παίρνει ἄρνηση **οὐ**
- δ) δηλώνει **αντικειμενικὴ - πραγματικὴ** αἰτία ἢ **υποκειμενικὴ** αἰτία.
- ε) Μπορεῖ νὰ συνοδεύεται ἀπὸ τοὺς προσδιορισμοὺς **διὰ τοῦτο**, **διὰ ταῦτα**, **ἐκ τούτου**, **οὕτως**· σὲ τὴν περίπτωση τῆς αντικειμενικῆς αἰτίας μπορεῖ νὰ συνοδεύεται ἀπὸ τὰ μόρια:

ἄτε. ἄτε δὴ, οἶον, οἶον δὴ, οἶα δὴ, ενώ στην περίπτωση της υποκειμενικής αιτίας από τα: ὡς, ὥσπερ.

στ) Μεταφράζεται με τους αιτιολογικούς συνδέσμους **γιατί, διότι, επειδή + οριστική**. Στην αντικειμενική αιτία μπορούμε να προσθέσουμε το: **πράγματι**, ενώ στην υποκειμενική τα: **κατά τη γνώμη μου, με την ιδέα ότι, με την εντύπωση ότι κ.ό.**

- Καὶ διὰ τοῦτο ὀργισθεὶς Ἀπόλλων κτείνει Κύκλωπας.
(= **Επειδή** γι' αυτό **οργίστηκε** ο Απόλλωνας, σκοτώνει τους Κύκλωπες.)
Συνοδεύεται από τον προσδιορισμό **διὰ τοῦτο**.
- Οἶον διὰ χρόνου ἀφιγμένος ἀσμένως ἦα.
(**Επειδή** **πράγματι** εἶχα φτάσει μετά από πολύ χρόνο, πήγαινα ευχάριστα.)
Συνοδεύεται από το **οἶον** και εκφράζει αντικειμενική αιτία.
- Τὸν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ εἶχον ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν.
(= Τον Περικλή κατηγορούσαν, **γιατί** **κατά τη γνώμη τους τους** ἐπέισε να πολεμούν.)
Συνοδεύεται από το **ὡς** και εκφράζει υποκειμενική αιτία.
- Καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται Κῦρος.
(= Ο Κύρος θα σας χρωστά ευγνωμοσύνη, **επειδή** **έχει τη γνώμη ότι** εἴστε **προθυμότεροι**.)
Συνοδεύεται από το **ὡς** και εκφράζει υποκειμενική αιτία.

Η τελική μετοχή:

- α) βρίσκεται πάντα σε χρόνο μέλλοντα. Μπορεί να συνοδεύεται από ρήματα που δηλώνουν κίνηση
- β) ισοδυναμεί με **τελική** πρόταση
- γ) παίρνει ἄρνηση μή

δ) μπορεί να δηλώνει υποκειμενικό σκοπό και γι' αυτό στην περίπτωση αυτή συνοδεύεται από το **ώς**.

ε) Μεταφράζεται με το **για να + υποτακτική**

- Οὗτος ἤκει ἀμφισβητήσων.
(= Αυτός έχει έρθει, **για να αμφισβητήσει**.)
- Οἱ Ἕλληνες παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι αὐτόν.
(= Οι Έλληνες ετοιμάζονταν, **για να τον δεχτούν/αντιμετωπίσουν**.)
Συνοδεύεται από τον **ώς** και δηλώνει σκοπό υποκειμενικό.

Η υποθετική μετοχή:

α) βρίσκεται σε όλους τους χρόνους **εκτός** από το **μέλλοντα**.

β) δηλώνει την προϋπόθεση κάτω από την οποία μπορεί ή θα μπορούσε να συμβεί αυτό που σημαίνει το ρήμα της πρότασης. Ισοδυναμεί με υποθετική πρόταση.

γ) παίρνει άρνηση **μή**.

δ) μεταφράζεται με τα: **αν, εάν, σε περίπτωση που + υποτακτική**.

- Νικήσαντες ἀπάντων τούτων ὑμεῖς κύριοι ἔσεσθε.
(= **Αν νικήσετε**, θα είστε κύριοι όλων αυτών.)
- Οὐκ ἔστιν ἡμῖν **μή νικῶσι** σωτηρία.
(= Δεν υπάρχει για μας σωτηρία, **αν δε νικάμε**.)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Όταν μια μετοχή βρίσκεται κοντά σε δυνητική οριστική ή δυνητική ευκτική ή δυνητικό απαρέμφατο ή σε οριστική μέλλοντα, τότε η μετοχή κατά κανόνα είναι υποθετική.

- **Αἰσχύνοιντο ἄν μὴ ἀποδιδόντες χάριτας.**
(= Θα ντρέπονταν, αν δεν ανταπέδιδαν την ευγνωμοσύνη.)
- **Δίκαια δράσας συμμάχους ἔξεις θεούς.**
(= Αν κάνεις δίκαιες πράξεις, θα έχεις τους θεούς συμμάχους.)

Η εναντιωματική/
παραχωρητική μετοχή:

- α) βρίσκεται σε όλους τους χρόνους **εκτός** από το **μέλλοντα**.
- β) δηλώνει την εναντίωση σε σχέση μ' αυτό που εκφράζει το ρήμα της πρότασης.
Ισοδυναμεί με εναντιωματική πρόταση.
- γ) παίρνει ἄρνηση **οὐ**.
- δ) μεταφράζεται με τα: **αν και, και αν**, (σπανιότερα) **μολονότι + υποτακτική**.
- ε) συχνά συνοδεύεται από λέξεις όπως: **καί, καίπερ** = παρόλο που - αν και, **καίτοι** = και βέβαια - και πράγματι, **πάνυ** = πολύ - εντελώς, **καὶ ταῦτα**, ενώ στην πρόταση μπορεί να υπάρχουν ο αντιθετικός σύνδεσμος **ὅμως** ή τα επιρρήματα **εἶτα, ἔπειτα, κᾶτα** (> **καὶ εἶτα**) (= και ἔπειτα).
- Κυρία **γενομένη** τοσούτων ἀγαθῶν οὐκ ἐφθόνησεν τοῖς ἄλλοις.
(= **Αν και** ἐγίνε κάτοχος τόσων ἀγαθῶν, δεν φθόνησε τους άλλους.)
 - Τὸν Ὀρόνταν καὶ τότε προσεκύνησαν **καίπερ εἰδότες** ὅτι ἐπὶ τὸν θάνατον ἄγοιτο.
(= Τον Ορόντα και τότε τον προσκύνησαν, **αν και γνώριζαν** ὅτι οδηγούνταν στο θάνατο.)
 - Ἄνδρας δὲ Ἕλληνας **πάνυ ζητῶν** οὐκ ἔφη δύνασθαι ἰδεῖν
(= **Μολονότι πολύ αναζητούσε** ἄνδρες Ἕλληνες, ἔλεγε πως δεν μπορούσε να δει.)

Η τροπική μετοχή:

- α) βρίσκεται σε συνήθως σε χρόνο **ενεστώτα**.
- β) παίρνει άρνηση **οὐ**.
- γ) δεν ισοδυναμεί με δευτερεύουσα πρόταση, γιατί δεν υπάρχουν δευτερεύουσες τροπικές προτάσεις.
- δ) μεταφράζεται με: **νεοελληνική τροπική μετοχή**, με **τροπικό επίρρημα**, ή **εμπρόθετο προσδιορισμό**, με **ρήμα + και** ή με **τα ενώ, καθώς + οριστική** και με **το να + υποτακτική**. Όταν έχει άρνηση μεταφράζεται με **το χωρίς να + υποτακτική**.

- Εἰσὶ δέ τινες τῶν Χαλδαίων, οἱ **ληζόμενοι** ζῶσι.
(= Υπάρχουν μερικοί από τους Χαλδαίους που ζουν **ληστεύοντας / με ληστείες / ληστροικά**)
- Οἱ βάρβαροι ἀπῆλθον **οὐδὲν ἀποκρινόμενοι**.
(= Οι βάρβαροι έφυγαν **χωρίς να δώσουν καμιά απάντηση**.)

Με αυτές τις σημειώσεις ολοκληρώσαμε τις γνώσεις μας για τα είδη της μετοχής: επιθετική, κατηγορηματική και επιρρηματική, δηλαδή χρονική, αιτιολογική, τελική, υποθετική, εναντιωματική και τροπική. Στη συνέχεια θα μάθουμε για το υποκείμενο της μετοχής και πότε αυτή λέγεται συνημμένη και πότε απόλυτη! Καλή συνέχεια, λοιπόν, στο διάβασμά σου!

